

ÁGAZATI ÉSZREVÉTELEK, JAVASLATOK AZ ÚJ SZÉCHENYI TERV VITAIRATHOZ

TEXTIL- ÉS TEXTILRUHÁZATI IPAR

2010. szeptember 15.

Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület (TMTE)

1027. Budapest, Fő utca 68.

Telefon/Fax: + 361 201 8782

www.tmte.hu

e-mail: titkarsag@tmte.hu

1 Bevezetés

Jelen véleményünket a textil- és ruhaipari ágazat munkaadói, munkavállalói nevében, érdekében a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület (TMTE) állította össze.

A TMTE a textilipar, a ruhaipar és a textiltisztító szolgáltatók legnagyobb hazai civil szakmai szervezete, amely 2009-ben Nemzeti Technológiai Platformot hozott létre a magyar textil- és ruhaipar magújításáért. A platform keretében munkaadók, egyetemi kutatók, érdekképviselőkkel együtt kidolgoztuk a textil- és ruhaipar közép- és hosszú távú kutatás-fejlesztési és innovációs stratégiáját, és jelenleg dolgozunk annak megvalósítási programján.

A program eredményes megvalósítása érdekében mi is alapvetően fontosnak tartjuk a piaci és a vállalkozói környezetnek a vitaanyagban felvázolt gyökeres megváltoztatását. Véleményünket az Új Széchenyi Tervhez a vállalkozóktól kapott írásos vélemények és szóbeli konzultációk alapján állítottuk össze.

Sajnálattal láttuk, hogy az iparág teljes egészében kimaradt az Új Széchenyi Terv vitaanyagból, annak ellenére, hogy az ott megfogalmazott célok eléréséhez jelentős mértékben hozzájárulhat és hozzá is kíván járulni. Az érintettségünket jól példázza, hogy épített környezetünk, járműveink,

valamint a fogyasztási termékek átlagosan 30 %-ban tartalmazzák az iparágainkban használatos technológiákat és az azokból származó innovációkat.

Biztosak vagyunk abban, hogy egy rendszerszemléletű megközelítés, – amely az egész gazdaságot összefüggéseiben vizsgálja – hozzájárulhat egy egészséges iparszerkezet kialakításához és a belső kölcsönhatások révén a tervben kitűzött célok hatékonyabb eléréséhez, a magyar gazdaság újraépítéshez.

Egy ilyen iparszerkezetben meg van a szerepük a hagyományos iparágaknak, amelyek azon túlmenően, hogy munkát és fejlesztési feladatokat biztosítanak saját területükön, megrendelői lehetnek egymásnak és a kijelölt húzóágazatoknak is. Így a szinergikus hatás révén az ottani foglalkoztatási szint emelése is várható.

Bemutatjuk, hogy ágazatunk számos ponton képes kapcsolódni a Széchenyi tervben kiemelt területekhez és a kitűzött célokhoz. A foglalkoztatás bővítésében jelentős potenciállal rendelkezik és szerepet játszik a jövőben a kitörési pontokként megjelölt területek innovációjában is. Ötvözi a művészetet és a technikát és az emberi kreativitás fontos terepe.

2 Rövid történeti áttekintés, szerepünk a foglalkoztatásban

A textilipar az ipari forradalom úttörője volt. Az ipar számára gyártott gépek jelentős részben segítették elő a gépipar fejlődését. Ez az ipar alkalmazta elsőként a gőzgépet és a lyukkártyás vezérlésű gépet amelynek elvét még a 20. század hetvenes éveiben is alkalmazták a számítástechnikában.

Iparágunk mindig befogadta és alkalmazta a kor tudományos és technikai eredményeit. A gépesítési és automatizálási szintje folyamatosan emelkedik, de a munkafolyamatok bonyolultsága miatt a ruházati gyártás még a 21. századi robottechnika számára is kihívást jelent. Ezért az élőmunka aránya, különösen a ruhaiparban továbbra is magas, aminek

TEXTIL- ÉS TEXTILRUHÁZATI IPAR

köszönhető a **jelentős foglalkoztatási potenciálja**.

A rendszerváltozást megelőző években az iparág több, mint 200 ezer embernek adott munkát és jelentős mértékű műszaki fejlesztés eredményeként korszerűsített gépparkkal rendelkezett a rendszerváltás idején. Jól képzett munkaerő, jó minőségű szakképzési rendszer jellemezte az ágazatot, ahol akkor döntően világszínvonalú műszaki berendezéseken folyt termelés.

Iparágainak a magyar könnyűipar többi ágazatához hasonlóan a rendszerváltozás során az első áldozata volt annak az utópiának, amelynek világméretű bukásáról beszélt Orbán Viktor Miniszterelnök a kormányzat első 100 napját értékelő beszédében. Az ágazatban a példátlanul mostoha működési körülmények közepette csak azok a vállalkozások maradtak fenn és működnek, ahol az az elhivatottság van meg, amit a terv a 136. oldalon kívánatosnak tart. A könnyűipar összezsugorodásában sajnos az államnak vitathatatlan felelőssége volt, ezért a kibontakozás megindításához is szükséges -átmenetileg- bizonyos állami szerepvállalás, annál is inkább, mivel az elmúlt két évtized folyamatos hanyatlása idején a nálunk magasabb munkabérű Nyugat-Európában alaputatásokat felhasználó, innovatív műszaki fejlesztések történtek ezen a területen.

2010-ben a textil- és textilruházati iparban foglalkoztatottak száma 50 ezer fő körül van. Mint Európában mindenütt, a textil- és ruhaipar hazánkban is a KKV-k iparága, a termelés néhány nagyvállalattól eltekintve kis- és középvállalkozásokban folyik.

Az ágazat alkalmazni képes a legmodernebb CAD-tervezési eljárásokat, a modern vegyipar termékeit.

a lézertechnika és a nanotechnológia, a robottechnika vívmányait és a modern számítógépes integrált vállalatirányítási rendszereket, amelyek a tudás alapú társadalom iránt fogékony fiatalok számára jelentenek lehetőséget.

Az iparágat érintő trendek: A korábban a rendkívül alacsony áraival (dömping árakkal) a hazai gyártókat tönkre tevő, de a lakosság körében megkedvelt kínai textil termékek árai folyamatosan emelkednek.

Kínai kezekbe került a belföldi textilruházati forgalmazás jelentős része, többek között a korábbi Skála is. Kétségtelen, hogy a minőségben is tapasztalható javulás, de a nagyon erős szállítói pozíciók diktátumait a kereskedők már kénytelenek tapasztalni. Amennyiben nem lesz életképes hazai kihívója és versenytársa ennek, akkor a hazai fogyasztók alaposan meg fogják fizetni a korábbi irreális árvárakozásaik árát.

Kínában is megindultak olyan folyamatok, amelyek a korábbi helyzet fenntarthatatlanságát jelzik. A gazdaságfejlesztési politika kidolgozásánál ezt is figyelembe kell venni. Egy ország függetlensége fenntartása szempontjából a legalapvetőbb életfeltételeket biztosító iparágak stratégiai jelentőséggel bírnak.

A korábban Ázsiába vagy kelet-Európába települt nyugat-európai cégek kezdenek visszatérni korábbi magyar beszállítóikhoz, miután felismerték, hogy a megszokott minőség és a földrajzi közelség miatt kedvezőbb, ha Magyarországon végeztetnek bér munkát, ha korábbi partnereik még nem mentek tönkre. Az anyagunkban javasolt intézkedésekkel ez a visszatérési folyamat gyorsítható.

3 Az Új Széchenyi Terv vitaanyag átfogó értékelése

Az anyag jól mutatja be a magyar gazdaság jelenlegi állapotát, a kitörési pontokat és az elkerülhetetlen szemlélet váltást az ország súlyos gondjaiban történő közös cselekvés érdekében. A nyitott platform által felkínált lehetőséggel élve hívjuk fel a figyelmet az ágazatunkban meglévő potenciális lehetőségekre.

Az ágazat foglalkoztatásban betöltött szerepe és innovációs képességének bemutatása alapján szükségesnek és indokoltnak tartjuk, hogy a magyar gazdaság navigációs térképében 35. oldal a magas munkaigényű ágazatok között nevesítve legyen a textil- és ruhaipar.

Üdvözljük és támogatjuk a piaci és vállalkozói környezet megváltoztatására javasolt intézkedéseket, a bürokrácia csökkentését, a munka becsületének a helyreállítását és a foglalkoztatás rendkívüli fontosságának a felismerését és preferálását.

Az egyes területekhez kapcsolódva konkrét javaslatokat is teszünk a kitűzött célok elérését segítő, de jelezni szeretnénk, hogy a terv konkrét kidolgozási fázisában további konzultációkat tartunk szükségesnek.

4 A textil- és ruhaipar fejlesztési lehetőségei és kapcsolódása az Új Széchenyi Terv programjaihoz

A textil- és ruhaipar nemcsak, mint foglalkoztató járulhat hozzá az Új Széchenyi Terv sikeréhez, hanem, szakmai tevékenységével kapcsolódik valamennyi programhoz. Kétségtelenül igaz, hogy léteznek húzó iparágak és preferált területek, ugyanakkor egy működőképes gazdaságnak egy

arányosabb szerkezetet kell mutatni, ahol az ország fejlődésében minden olyan ágazatnak megvan a helye, amelyben az ország adottságai nem kifejezetten rosszak.

4.1 Gyógyító Magyarország – Egészségipar (38. o.)

Ehhez a programhoz kapcsolódik talán legtöbb termékével a hazai textil- és ruhaipar.

A gyógyászat a higiénia és az egészségügy számtalan textilterméket használ a nagy tömegben készülő különböző nemszőtt higiéniai termékektől a technika csúcsát jelentő mesterséges textil implantátumokig. Ez a terület az utóbbi két

évtizedben rendkívül innovatívvá vált és ezt követte a magyar textilipar is, különösen a lakástextilek területén (antibakteriális, atka ellen védő, lángmentes kikészítésű termékek stb.), amelyek nélkülözhetetlenek mind a gyógyító intézményekben, mind a wellness, balneológia területén. A textil-textilruházati és textiltisztító ipar

TEXTIL- ÉS TEXTILRUHÁZATI IPAR

„kiszolgáló és háttérpara” az egészségiparnak és az egészség turizmusnak. A textil- és ruhaipar vállalkozásai az életminőséget javító termékeikkel kapcsolódni tudnak a „medical wellness” szolgáltatásokhoz is (47. o.)

A terv is fontosnak tartja, hogy az egészségügyi beszerzéseknél a hazai innovációs folyamat eredményeképpen létrehozott termékeket preferálják és a környezetet „magyarbaráttá” tegyék. Ezt a megjegyzést csak az orvosi műszerekre vonatkoztatja, holott ennek érvényesnek kell lennie az egészségügyben és általában az egészségiparban használatos textil jellegű eszközökre is. Ezekre szintén jelentős magyar gyártási háttér van, amely kész az innovációkra és a fejlesztésekre.

A területhez kapcsolódik az eddig nem említett, de ágazatunkhoz **tartozó textiltisztító szolgáltatás** is, amelynek minőségi munkája elengedhetetlen a program és az egészségügy eredményességéhez.

Az a tény, hogy ágazatunk ennél a területnél említésre sem került jól mutatja, hogy ez is olyan terület, ahol a hazai termelő ágazat háttérbe szorult az érdekképviselő és szakmai szervezeteket is létrehozó és irányító multinacionális nagyvállalatokkal szemben. Mivel ezen a területen a „legnagyobb piaci szereplő maga az állam” reméljük, hogy ezen a területen a hazai gyártók is fejlesztési lehetőséghez jutnak.

4.2 Megújuló Magyarország – Zöld gazdaságfejlesztés (76. o.)

Ebben a fejezetben a zöld gazdaság fogalma alatt szinte kizárólag az energiatermelést és gazdálkodást érintik a szerzők, a zöld gazdaság azonban ennél sokkal szélesebb megközelítést kíván, amiben az ágazatunk is szerepet játszik.

A textil- és ruhaipar innovatív termékei több területen nélkülözhetetlen elemei a fenntartható fejlődést biztosító energetikai és technológiai megoldásoknak. A high performance szálak és a textíliák erősítő hatását kihasználva **új szerkezeti anyagok, építőanyagok** jönnek létre, amelyek egy sor terméknél és technológiánál teszi lehetővé a súly csökkenését, és ezáltal a természeti erőforrások és az energia ésszerűbb felhasználását.

Nélkülözhetetleneké váltak a textiltermékek az épített környezetünk minden elemében, nagy szerepet játszanak a környezeti ártalmak csökkentésében, a környezet védelmében (pl. geotextilek, kompozit szellőpátók és energiatárolók, textilerősítésű beton, textílapú szigetelések, stb.)

A zöld gazdasághoz kapcsolódóan javaslatot teszünk két olyan több ágazatot (a textilipart is) átfogó projektre, amelyek megvalósulása jelentős lehetne

a zöld gazdaság szempontjából:

- A magyar nemesítésű kendertermelés felélesztése és új technológiájú kenderfeldolgozó üzem létesítése a kendertermő területen (Dél-Alföld), kender alapú szigetelőanyagok, erősítő anyagok, stb. előállításához. Kísérletek folynak világszerte a természetes szállal, így kenderrel erősített kompozit gépkocsi karosszéria elemek előállítására. Ezek, mint megújuló nyersanyagokból előállított termékek a jövőben egyre nagyobb szerepet fognak játszani.
- Politejsav és a politejsavból készülő műanyag és textiltermékek (polilaktid szál) gyártásának meghonosítása itthon, a magyar kukoricára, mint nyersanyagra alapozva a vegyipar projektjeként. Az előállított textíliák lebomlanak, azért környezetbarátok.
- Megemlíjtük, hogy az INTERREG program keretében ágazatunk jelenleg is részt vesz a zöld közbeszerzést elősegítő nemzetközi

projektben.

4.3 Otthonteremtés és Lakásprogram (95. o.)

Ehhez a programhoz ágazatunk lakástextilekkel és az építőiparban egyre nagyobb mennyiségben használt textilalapú építőanyagokkal kapcsolódik.

A lakástextilipar Magyarországon nagy hagyományokkal rendelkezik, és az alapvető emberi szükségletek közül a lakhatóság feltételeinek biztosításában van döntő szerepe. Szőnyegek, függönyök, matracok, bútorszövetek előállítására, és konfekcionálásra a fő foglalkoztatási terület. Az

otthonteremtés és a lakásprogram tehát nemcsak építőipari kitörési pont, hanem a textil, és konfekció ipar számára is. Az építőipar munkaruha igényeivel, szigetelési anyag igényeivel, biztonsági termékek felhasználójaként is kapcsolódik az ágazathoz.

Külön kell foglalkozni a lakástervezés, és belső építészet területével is, mivel döntő szerepe van a piaci igények befolyásolásában. A magyar tervező gárda nemzetközi hírnévvel rendelkezik.

4.4 Vállalkozásfejlesztés – üzleti környezet fejlesztése (112. o.)

4.4.1 A vállalalkozási környezettel kapcsolatos általános elvárások, javaslatok

Szociális feladatok terhei a vállalkozásokon

A szociális problémák megoldásának leghatékonyabb kulcsa a foglalkoztatás és a munkahely teremtés. Ebben valóban nagy szerepe és felelőssége van a vállalkozásoknak. Ugyanakkor más szociális feladatokkal helytelen a vállalkozások terhelése, mivel azokat nem képesek hatékonyan ellátni és a legfőbb feladatukról a foglalkoztatástól vonják el energiáikat. Még súlyosabb a probléma, amikor ezeket a terheket az amúgy is túlterhelt legális foglalkoztatók nyakába helyezik. Néhány példa ezek bemutatására:

- Betegszabadság: Az alkalmazott sajnálatos megbetegedése és a termelésből kiesése az egy-két főt alkalmazó mikrovállalkozások esetében igen jelentős termelés csökkenést okoz. A szállítási határidők ilyenkor csak

nagyobb túlmunkával és többlet költséggel tarthatók. Ekkor a betegszabadság címén (15 munkanap!) a bért fizetnie kell a dolgozó részére.

Még rosszabb a helyzet, amikor ezzel még vissza is élnek az alkalmazottak. Különösképpen akkor, amikor a munkaszerződésükben előírt felmondási idő letöltése előtt ide menekülnek, tudva, hogy a vállalkozó tehetetlen.

A kötelezően biztosítandó üzemorvos nem képes kiszűrni ezeket a visszaéléseket. A betegszabadságot követő táppénz idején táppénz hozzájárulást, majd a kórházi kezelésekhöz további kórházi kezelési hozzájárulást kell fizetni. Mindezt úgy, hogy

TEXTIL- ÉS TEXTILRUHÁZATI IPAR

a dolgozója után minden egészségbiztosítási járulékot befizetett szemben a feketén foglalkoztatóval, aki minden ilyen tehertől mentesül. Ezt a tarthatatlan és igazságtalan gyakorlatot meg kell szüntetni. *A női munkaerőt magas számban foglalkoztató ágazatunkat ez a probléma még fokozottabban terheli a gyermekes nők esetében.*

- **Gyermekvállaláshoz kapcsolódó terhek:** A gyermekvállalás az egész társadalom számára fontos dolog kiváltképp a tragikus demográfiai helyzetünkben. Helyes, ha az állam ezt elismeri és támogatja a szülési szabadsággal, GYED-el.

Elfogadjuk és helyeseljük, hogy az erre az időre ugyanúgy illesse meg az anyát szabadság, mint más munka után, de képtelen dolognak tartjuk, hogy ennek a terheit egy vállalkozásnak kell viselnie. Ez a teher ismételten csak a legális vállalkozókat sújtja, súlyos versenyhátrányt okozva a fekete foglalkoztatókkal, illetve az ilyen terheket nem viselő kínai importtal

Csőd-büntettek, vagyon kimentések

A tervben megkívánt tisztességes vállalkozói kör kialakítása érdekében fontosnak tartjuk a csőd-büntettek elkövetőivel és a vállalkozói vagyon kimentőivel szemben a szigorú felelősségre vonást. Át kell venni a német gyakorlatot, ahol súlyos büntetés ezeknek a következménye. Aki ilyen elkövet ne alakíthasson új céget, legyen

Minimálbér szabályozás

Az ágazat vállalkozásai azt szeretnék elérni, hogy az ágazatban dolgozók a bérükből tisztességesen meg tudjanak élni és legalább olyan keresethez jussanak, mint más iparágakban vagy a közszférában azonos képzettségi és gyakorlati feltételek mellett. Elsősorban azon verseny-torzító körülményeknek köszönhetően, amelyek felszámolását ebben az anyagunkban is szorgalmazzuk, az ágazat nagyon távol áll ettől. Sajnálatos módon a kifizethető bért

szemben.

Járulék visszatérítéssel, illetve a gyermekvállaláshoz kapcsolódó, vállalkozókat terhelő költségek kompenzálásával lehetne a terheket mérsékelni.

Fokozottan jelentkezik ezek a terhek a közel 80 %-ban nőket foglalkoztató textil- és ruhaiparban.

Így üdvözljük a 114. oldalon szereplő javaslatot a 6 évesnél fiatalabb gyermeket nevelő anyák járulékának csökkentésére, de a megoldás a szociális feladatok állam általi elvégzése. Ez is az.

- **Feketepiacok, használt cikk dömping:** Nagyon súlyos tévedés az elszegényedett rétegek fogyasztása támogatásához ezt a rövidlátó megoldást választani. A politika hajlamos volt szemet hunyni a jelenség felett. A káros következmények az egyre terjedő szegénységben és a növekvő munkanélküliségben mérhető és pontosan a Széchenyi tervben megfogalmazott foglalkoztatási célkitűzésekkel szemben hat.

kizárva a vállalkozásokból. Ne lehessen a személyiségi jogok mögé bújva lehetetlenné tenni a cégvezetők pontos beazonosítását, ezért a cégbírósági nyilvántartásban nyilvánossá kell ismét tenni a cégvezetők címadatait a korábbiaknak megfelelően.

nem állami előírással lehet növelni, hanem a gazdálkodási feltételek javításával.

Miközben nem vitatjuk, hogy bizonyos állami ellenőrzés a minimálbér felett elkerülhetetlen, a béremelés valódi forrása csak a tisztességes, szabályozott verseny és piaci körülmények megteremtése lehet. A valóságnak a vágyak felett kell állnia.

TEXTIL- ÉS TEXTILRUHÁZATI IPAR

A hazai termelés elismerése

A magyar vállalkozások egy része úgy próbálta a versenyképességét megőrizni, hogy a termelését alacsonyabb bérű országokba menekítette. Ennek velejárója a hazai foglalkoztatás csökkentése és a bérek utáni állami adó- és járulékbefizetések csökkenése, illetve az itthon működő cégekre jutó fajlagos terhek további növekedése (adó emelések, külön adók stb.)

A hazai foglalkoztatás terheit továbbra is vállaló hazai cégek áldozatos erőfeszítéseit ugyanakkor

egyáltalán nem méltányolja a magyar állam. Nem élveznek semmiféle előnyt a közbeszerzéseknél vagy támogatási pályázatoknál.

Ki kell munkálni valamilyen indikátort, ami mutatja, hogy egy adott cég milyen mértékben járul hozzá a közös terhekhez az adó és járulék befizetése révén (pl. az egységnyi árbevételre jutó járulék befizetés). Ezzel párhuzamosan ösztönözni kell a külföldre települt üzemek haza térését.

Hatósági ellenőrzések

Minden tisztességes vállalkozás és ember érdeke, hogy az állam a normák és szabályok betartását kikényszerítse. Ennek egyik eszköze a hatósági ellenőrzések rendszere. Sajnálatos módon ezen ellenőrzések során tapasztalni olyan visszasságokat, amelyek egyebet nem szolgálnak, mint büntetések kiszabását és a hatóságokkal szembeni ellenszenv növelését.

(Néhány példa: a saját lakásában cégirodát fenntartó vállalkozás megbüntetése, mert a mellékhelyiségre nincs látható módon felírva a „WC” vagy a „OO” jelzés; egy fél évszázados

előírásra hivatkozva büntetés kiszabása, mert a méterárú kereskedő nem a fa méterrudat használja hossz méréshez, hanem centiméter szalagot; a zoknira nincs jól látható módon feltüntetve a felhasználás célja stb.)

Biztosítani kell az intézményes lehetőségét, hogy az ilyen ésszerűtlen és káros hatósági tortúrákkal szemben a szakmai és érdekképviselőket keresztül fel lehessen lépni és ezen szervezetek bevonásával kell meghatározni az ellenőrzési szabályok módosítását.

Kifogásolható bírósági gyakorlatok

A kisvállalkozások, de különösképpen a mikrovállalkozások családi körülmények között működnek, ahol nagyon szoros együttműködés és kölcsönös függőség alakul ki a tulajdonos és az alkalmazottak között. A jó alkalmazott nagyon fontos a cég eredményes működése szempontjából.

Bizonyos esetekben a vállalkozó kiszolgáltatottá is válhat, hiszen egy több éven át kiképzett dolgozót nem könnyű pótolni. Egy komolyabb feladat átadására a dolgozó felmondása esetén nagyon is szükség van a Munka Törvénykönyvében biztosított felmondási időre. A gyakorlatban azonban ezt nem lehet kikényszeríteni, mert a dolgozók faképnél hagyják a munkáltatót.

Magabiztosságuk alapja, hogy munkaügyi per esetén sokkal jobbak az esélyeik, mivel a Munkaügyi Bíróságok nyíltan felvállalják, hogy a dolgozók oldalán állnak és ezt jól tudják a dolgozók. Elfogadhatatlan, hogy egy bíróság nem az igazságszolgáltatásra törekszik, hanem érdekképviselői feladatokat kíván ellátni. Ugyanúgy tehetetlenek a vállalkozók a betegszabadsággal visszaélőkkel szemben, vagy bármilyen fegyelmezési kérdésben.

Természetesen nagyon fontosnak tartjuk, hogy a dolgozói érdekek megfelelően képviselve legyenek

TEXTIL- ÉS TEXTILRUHÁZATI IPAR

és munkájukat emberi méltósággal megfelelő körülmények között végezhesék. Ismert, hogy számos esetben a vállalkozók igen is megsértik az alkalmazottak jogait, amit mélységesen el kell ítélni.

Ugyanakkor biztosítani kell egy vállalkozás irányításának törvényi szabályozási eszközrendszerét is, ahol a dolgozók jogai mellett a kötelezettségeik is markánsabban megjelennek és amelyeket a vállalkozók ki tudnak kényszeríteni. Amennyiben működőképes vállalkozói környezetet akar az állam kialakítani, akkor ezen a területen komoly tennivalók vannak.

Kedvezőbb piaci környezet. A piacra jutás segítése

Olyan piaci környezetet kell kialakítani, ahol az állam szabályozási és felügyeleti szerepe érvényesül. Olyan szabályozott verseny feltételek kívánatosak hosszú távon mind az országnak, mind a vállalkozásoknak és a fogyasztóknak egyaránt, ahol valóban a jobb győz, nem az erősebb (erőfölénnyel történő visszaélés (vitairat 14. oldal) és nem a tisztességtelen (fekete gazdaság). A verseny vesztesének legyen meg a tisztességes visszavonulás lehetősége és a gazdaság egyéb területén az újrakezdés esélye. Néhány konkrét javaslattal az alábbiakban szolgálunk:

- Az importtermékeknek a mostaninál szigorúbb és következetesebb ellenőrzésre van szükség, hogy azoknál is a teljes mennyiségre megtörténjen az államot megillető vámok és adók befizetése, szűnjenek meg a vámcsalások.
- A szigorú technikai előírások mindig is a piacvédelem eszköztárához tartoztak. Ezzel élnie kell a magyar államnak is. *Ellenőrizni kell az importtermékeket abból a szempontból is, hogy azok megfelelnek-e az EU szigorú kémiai anyagokkal kapcsolatos szabályozásának.* A versenyképesség szempontjából kritikus, hogy a hazai gyártóknak sokkal szigorúbb szabályokat kell betartaniuk, önmagában ez a textíliák esetén mintegy 20%-os árkülönbséget okozhat. A textiltermékek ára összehasonlításánál az egyik

A polgári peres eljárások lassúak, az ítélethozatala jegyzőkönyvei nem nyilvánosak. A magyar vállalkozások úgy látják, hogy a bírói döntéshozatalban időnként az számít, hogy melyik fél a nagyobb. Elgondolkodtató az a gyakorlat, hogy a külföldi cégek által a magyarországi vállalatok ellen indított perek 90 %-át a felperes nyeri. Ez meglehetősen elbátortalanítja a hazai vállalkozásokat, hogy jogos érdekeikért peres úton kiálljanak (szabadalmi perek, minőséggel kapcsolatos perek)

legkritikusabb kérdés, hogy a távol-keleti gyártóknak nem kell betartania ugyanazokat a környezetvédelmi előírásokat, mint a hazaiaknak (pl. a fehérítés során alkalmazott víz vagy vegyszer kezelés). Orvosi textíliák esetében ez 15-20 %-os árelőnyt is jelenthet.

- Példátlan mértékben árasztja el az országot a külföldről érkező használt cikk a gépkocsitól az elektronikai cikkeken keresztül a ruházatig. A korábban elegáns divatáru üzletek helyén turkálók rontják a város képet. Rontja a hazai termékek piaci esélyét az egyre növekvő használt cikk kereskedelem. Könnyen belátható, hogy egy egészségtelen leépülési folyamat tüneteivel állunk szemben. A jelenséget feltétlenül meg kell vizsgálni, különös tekintettel a foglalkoztatásra vonatkozó káros következményei szempontjából. Nem szabad szociális problémák kezelésére felhasználni és a káros rendszerhatásait figyelmen kívül hagyni! Minden érdekelt fél bevonásával kell a jelenséget kivizsgálni és a megoldást megtalálni.
- Nehezen számszerűsíthető, de jelentős hatással bír a magyar termékek piaci pozíciójára a korrupció, a feketemunka és a szürkegazdaság. Vállalkozásaink tevékenységük eredményességé

TEXTIL- ÉS TEXTILRUHÁZATI IPAR

szempontjából éppen az ellenőrizetlen kereskedelmet tartják legfontosabb akadálynak.

- Magyarországon is növekszik a tudatos vásárlók köre, akik nem csak az árat figyelik, hanem az áru hazai eredetét is. Érzik, vagy tudják, hogy a hazai termékek fogyasztása az ő helyzetükre is hatással van, még ha meglehetősen áttételesen is. Az államnak felvilágosítással és más módon is segítenie kell ezt a folyamatot. Javasoljuk egy **magyar termék védjegy** állami felkarolását, amely hitelesen lehetővé teszi a vásárlók tájékoztatását a termék hazai eredetéről és az abban megtestesülő magyar munka mértékéről. Meg kell vizsgálni a már vállalkozás formájában megindult „MAGYAR TERMÉK” védjegyhez kapcsolódás lehetőségét is. Meg kell keresni az EU-s normákat nem sértő, de céljainknak megfelelő módszert. Nem csak élelmiszerekre, mezőgazdasági termékekre, hanem minden hazai termékre kiterjedően.
- Távol-keleti textiltermékek már nem csak import formájában kerülnek hazai piacra (és egyúttal az EU piacára), hanem kínai gyártó üzemek is megindultak Magyarországon. Az ott gyártott termékek a saját hazai értékesítési csatornáikon keresztül jutnak el a magyar fogyasztókhoz, vagy akár más EU-s tagországokba, mint uniós termékek.
- A magyar textil- és ruházati ipar

hagyományosan erősen exportorientált, termékeit döntően az EU-ba szállítja. A textil- és ruhaipar további jelentős exportbővítési lehetőséget lát a környező nem EU tagállamokban, főleg az orosz és más keleti piacokon.

A legnagyobb lehetőség az ágazat számára az orosz piac újbóli meghódítása. Az érdekelt vállalkozások nem képesek erre a piacra belépni. Javasoljuk az orosz export beindítására egy tisztán magyar, részben állami tulajdonú kereskedelmi központ létrehozását, amely kereskedelmi és logisztikai tevékenységet végezne a KKV-k megbízása alapján, és képes lenne biztosítani a piacra lépő KKV-k és termékek biztonságát.

Ezt a szervezetet az állam mindaddig támogatná, ameddig a KKV-k megnövekedett exportja alapján önfenntartóvá nem válna. A kockázati szint állami garancia vállalás mellett csökkenthető ami bátorítaná a vállalkozásokat a piac nyitásban. Az orosz textil- és ruházati export felfutása hozzájárulhat a hazai munkahelyek bővítéséhez.

Érdemes átvenni az osztrák példát, akik a textilipari vállalkozások érdekében a németekkel és a svájciakkal partnerközvetítő, tanácsadói és üzleti kapcsolattartó irodákat működtetnek Moszkvában és Kínában is. Ilyen irodák létesítéséhez az állami szervező erő nagy lendületet adhat, amely megtérül a magyar áruk megnövekedett exportja eredményeképpen.

A hazai kisvállalkozások média megjelenési lehetőségei

A hazai média piac jelenlegi helyzete teljesen ellehetetleníti az új, innovatív versenyképes termékek piacra jutását. A magyarországi televíziók reklám sugárzási díjai vetekednek a fejlett országok hasonló reklám díjaival. A reklám sugárzási idő több, mint 90 %-a import terméket népszerűsít. Olyan reklámok jelenhetnek meg amelyek máshol Európában nem engedélyezettek (kiskorúak

védelmének hiánya, a fogyasztók gyakori megtévesztése).

Elgondolkodtató az a jelenség, hogy napjainkban a termékárakban a fejlesztési költségek egyre jobban háttérbe szorulnak a reklámköltségekhez képest. Mint fogyasztók a reklám és marketing manipulációk áldozatai vagyunk. Teljes egészében

TEXTIL- ÉS TEXTILRUHÁZATI IPAR

háttérbe szorult ezek eredeti tájékoztató szerepe. Fontos a jelenséget megvizsgálni és helyükre tenni a

dolgokat. A reklám lobbi ellenállására számítani kell.

Árfolyam politika

Az árfolyam egy egyensúlyt kifejező paraméter, amennyiben azt megtisztítjuk az átmeneti spekulációs hatásoktól. Egy ország és a külvilág közötti kiegyensúlyozott gazdasági kapcsolatok (csere egyensúly) fokmérője.

Hasonló egyensúlyi paraméter, mint a piaci ár a kereslet kínálat viszonylatában, vagy akár egy tartály szint alakulása a befolyó és elfolyó víz mennyiségének viszonylatában.

Amennyiben egy ország termékei iránt nagy a kereslet, akkor a valutája felértékelődik, ha viszont csak fogyasztja a környező világ javait, akkor az értékvesztése révén egyre kevesebbet tesz lehetővé

a külföldi javak felhasználásából.

Ez a szabályozási feladat nem valósulhat meg, ha egy hibás pénzügypolitika az árfolyamon keresztül akarja látszólagosan alacsony értéken tartani az inflációt és átmenetileg fenntartani egy virtuális jólétet. Ingyen ebéd nincs! A hazai vállalkozások nagyon megszenvedték ennek az árát, ami a magas munkanélküliségben (látszólagosan versenyképtelen hazai vagy export árak, olcsónak tűnő import), az eladósodás növekedésében testesült meg. Sürgetünk egy sokkal bölcsebb pénzügypolitikát.

Infláció, árstabilitás

Egy tervezhető és kiszámítható gazdasági környezettől alapvetően elvárható a fizetőeszköz értékállósága, a stabil árak megvalósítása. Ennek megvalósítási eszköztára:

- a szabályozott piaci verseny feltételeinek biztosítása
- a monopóliumok felszámolása
- hatósági ár és **költség** ellenőrzés

Az árfolyamon keresztül történő inflációs szabályozással egy látszólagos átlagárát ugyan ki lehet hozni, de ez nem pótolhatja az elsődleges árszabályozó eszközöket. Az árfolyam manipulálásával annak egyensúlyt teremtő automatizmusa nem érvényesül. Az eladósodást támogató árfolyam súlyos egyensúlytalanság forrása.

A nehézkes szabadalmi oltalmi eljárások az innováció gátjai

A szabadalmi oltalmat kérő vállalkozások nehezményezik, hogy a Magyar Szabadalmi Hivatal döntései nem nyilvánosak. Még a hivatal munkatársai is elismerik, hogy szabadalmi eljárással kapcsolatos vitás ügyekben egy nagyvállalat jobb eséllyel rendelkezik, főleg, ha multi és külföldi tulajdonú.

A szabadalmak bejegyzése igen hosszú időt vesz igénybe, és sajnos nem ritka, hogy magyarországi

bejegyzési idők alatt a beadott szabadalomtól csak némileg eltérő szabadalmat jelentenek be egy másik országban.

Szinte iparágak alakultak ki a hazai szabadalmak módosítására és külföldi honosítására. **Az ilyen körülmények súlyos gátjai az innovációnak, hiszen a szellemi tulajdonhoz kapcsolódó jogokat egyáltalán nem tartják be.**

TEXTIL- ÉS TEXTILRUHÁZATI IPAR

Transzferárak (keresztfinanszírozás) alkalmazása adó elkerülésre

A multinacionális vállalatok a magyarországi leányvállalataikon keresztül nagyon jól tudják alkalmazni a transzferárakat az adófizetések minimalizálására, így a magyarországi adófizetés elkerülésére.

A multik az eltérő adóövezetben (eltérő adókulcsok, kedvezmények rendszere) olyan formában alakítják a leányvállalataik közötti virtuális átadási árakat (transzferárak), hogy azoknál a leányvállalatoknál keletkezzen a könyvelésben kimutatott maximális

profit, ahol a legkisebb az adóteher. Az USA-ban az adóhatóság nagy szigorral lép fel az ilyen adóelkerüléssel szemben.

A hazai gyakorlat meglehetősen engedékeny, ami becslések szerint több tíz milliárd forint adókiesést okoz a magyar államnak. A hiányzó adóbevételt a hazai KKV-k magasabb adóterhelésével pótolják. Hathatós eljárásra van szükség ezen jelenség felszámolására!

4.4.2 Stabilitás és kiszámíthatóság (112. o.)

A tervvel egyetértésben elsődleges fontosságúnak tartjuk a vonzó jövőkép kialakítását, a stabilitást és a kiszámíthatóságot. Megfelelő piaci és üzleti környezet esetén a textilruházati és tisztítóiparon belül néhány év alatt akár a jelenleg foglalkoztatottak létszámának megduplázását is el

lehet érni. Ágazatunkban ugyanis gyorsan és viszonylag alacsonyabb beruházási költséggel lehet munkahelyeket teremteni, mivel egyrészt a válság miatt felszabadult szabad kapacitások még megvannak és újraindíthatók másrészt az ágazat kevésbé tőke intenzív.

4.4.3 Bürokrácia csökkentés (113. o.)

A bürokrácia csökkentéssel egyetértünk (113. oldal), mert szilárd véleményünk, hogy ez nagymértékben befolyásolja a KKV-k versenyképességét. Konkrét észrevételeink és javaslataink:

- A kisvállalkozásokra kényszerített könyvelési rendszer teljes egészében alkalmatlan arra, hogy az üzleti folyamatok eredményességét mérje, kizárólag az adófizetési kötelezettségek kimutatására és ellenőrzésére használható. A bevezetett elektronikus adatszolgáltatás ugyan jó dolog, de a vállalkozásoktól csak a papír alapú bizonylatokat fogadják el a hatóságok. Az elektronikusan tárolt adatok mellett a papír alapú bizonylatok tömkelegét kell őrizni, és hosszú éveken át tárolni. A környezetvédelmi kár mellett a tárolási költségek is tetemesek. Egyszerűsítésre van szükség. Németországban 100 EUR alatt nem kell számlával bizonylatolni a beszerzést, nálunk 2 Ft esetében is. Az

egyszerűsítés kidolgozásába be kell vonni a vállalkozásokat.

- Párhuzamos adatszolgáltatások továbbra is léteznek, így havonta kell elektronikusan bevallani az adókat és járulékokat, majd ugyanarról az egész évre kiterjedően a Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság felé is jelenteni kell (NYENYI adatszolgáltatás). A személyi adatokról további adatszolgáltatást kér a KSH, majd az átlagbérekről kimutatás a Munkaügyi Minisztérium részére. Az APEH részére szolgáltatott adatokból az átlagbér meghatározható. A párhuzamosságokat el kell törölni.
- Egy próbaidőre felvett dolgozó felvételekor kb. 20 oldal dokumentumot kell készíteni, és az esetleges néhány napos távozása után ugyanennyit kiállítani. Egyszerűsíteni kell.
- Az internet használat az APEH-nál sokat

TEXTIL- ÉS TEXTILRUHÁZATI IPAR

könnyít és gyorsít a folyamatokon, de nem így a **környezetvédelmi díj bevallása**, ahol hetekig több kódot kell kérni különböző helyekről, és a 150 oldalas útmutató alapján kell elkészíteni akkor is ha a fizetendő adó csupán 10 000 forint. Ez hasonlóan a könyvelési programokhoz kinevelt egy új tanácsadói réteget de mindenképp a vállalkozások kárára és költségére.

- A túl **sokféle adónem** átláthatatlan, tervezhetetlen mert nem stabil, és a banki költségeket is növeli egy vállalkozásnál. A havi elektronikus adóbevallás bevezetése után továbbra is minden adó és járulék tételt külön számlára kell utalni ami jelentős banki költségeket von maga után, holott a bevallás alapján az egyösszegű befizetéseket az állam szét tudná osztani a

saját belső számlái között. Változtatás szükséges.

- Egy vállalkozás szabályos működéséhez méretétől függően közel **18-féle szabályzat** és terv szükséges, amelyet a hatóságok kötelezőérvényűen előírnak. Természetesen ezek hiánya lehetőséget ad ellenőrzéskor a szankcionálásra, büntetésre. Súlyosabb következménye lehet a közbeszerzési pályázatokból való kizárás.
- Miért kérik a pályázatokhoz még mindig a hitelesített cégkivonatot, amikor azt bármelyik hivatalos szerv az interneten ellenőrizni tudja, vagy az APEH jó adósok listáján lévő 0 köztartozással rendelkező vállalkozásnak miért kell minden esetben ezt újra igazolni?

4.4.4 Adócsökkentés (114. o.)

- **Társasági adó:** Az ágazat üdvözlí a társasági adó csökkentését. Sajnálatos módon a textil – és ruhaipari vállalkozások a jelenlegi piaci környezetben kevésbé élvezhetik annak kedvező hatását. Reméljük azonban, hogy az általunk fontosnak tartott változások hatására a jövedelmezőségi szint javulni fog.
- **Járulékok:** Az élők munkát terhelő járulékok és adók jelentős csökkentését nagyon várjuk. A kívánt hatás elérése érdekében ugyanakkor az ellenőrzési és szankcionálási rendszernek szigorúbbnak és következetesebbnek kell lennie. Fontosnak tartjuk a megfelelő felkészítést, és társadalmi meggyőzést a gazdaság kifehérítése érdekében, ahol a jó példa nagyon fontos.
- **Személyi-jövedelem adó:** Az egykulcsos SZJA bevezetése az ágazatban lévő kiskeresetű embereket hátrányosan érinti. Az egykulcsos SZJA esetén, ha a minimálbér is adó alapot képez, akkor az ágazatban dolgozó, döntően kiskeresetű dolgozók

jövedelem csökkenését (minimálbér adómentességének eltörlése) csak a bruttó bérük emelésével lehetne kompenzálni, ami a bérköltség emelkedése révén tovább rontja a vállalkozások versenyképességét. Ezzel azok a munkahelyek kerülnek veszélybe, amelyek jelentős számban alkalmaznak női munkaerőt és hátrányos helyzetű térségekben működnek, mivel a női munka foglalkoztatásából származó egyébként is indokolatlan magas terheket viselnek más foglalkoztatókhoz képest. (Gyermekvállalás terhei).

Nem értünk egyet azzal, hogy az egykulcsos SZJA bevezetésének az adózás egyszerűsítésében bármiféle jelentősége lenne, ugyanis nem az adókulcsok számától bonyolult egy adórendszer.

A progresszív jövedelemadó egyrészt a társadalmi szolidaritás egyik kifejezője, másrészt nagyon fontos jövedelem szabályozási eszköz. Egy kétszintű szabályozás második szintje.

Ideális versenykörülmények esetén és teljes

TEXTIL- ÉS TEXTILRUHÁZATI IPAR

társadalmi mobilitást feltételezve kiugróan magas jövedelmek nem alakulhatnak ki, mert a piacra belépő új versenytársak a kínálat bővülésével (és ez igaz a munkaerő piacra is) ezt letörlik. Ahol ez az automatikus szabályozás nem következik be – például több tízezer forintos ügyvédi díjak, busásjövedelmek tanácsadói tevékenységekből – ott kell azt szabályoznia az adónak. Az egykulcsos adó egyik feladatát sem képes ellátni.

- **ÁFA:** az adózó és az adót behajtó állam között fennálló „aszimmetrikus jogok” miatt új szabályozást igényel. Az értékesítési utáni ÁFA-t azonnal befizettetik a vállalkozókkal, de a beszerzések utáni ÁFA-t csak bizonyos feltételek teljesülése után teszik visszaigényelhetővé. Az ÁFA visszapótlási ciklusa így meglehetősen hosszúra nyúlhat és az amúgy is nehéz likviditási helyzetben lévő KKV-kat igen megterheli a készpénz kivonás miatt. EU-s külföldi beszerzés esetén ez a visszapótlási ciklus kimarad, ami arra inspirálja a vállalkozókat, hogy egyébként azonos feltételek esetén a külföldi beszállítót válasszák, illetve külföldi terméket vásároljanak. A szabályozás átgondolásával és ésszerűsítésével jelentős piac élénkítést érhetnénk el. Az EU-s támogatási pályázatok utánfinanszírozásúak, azaz a projekt befejezését követően fizetik ki a támogatást (előleg felvételére is van már lehetőség). A KKV szektor részére az ilyen projektek önrészenek a megfinanszírozása meglehetősen nagy feladat a bankok ismert hozzáállása miatt. Helyzetüket tovább nehezíti, hogy a projekt részére történő beszerzéseik ÁFA-val terhelték és annak visszaigényléséig ez az összeg kikerül a projekt finanszírozásból. Jó lenne ilyen esetekre könnyítést találni. EU-n kívüli import beszerzések esetében kedvezőbb például Ausztriában vámoltni az árut, ugyanis ott az ÁFA-t elegendő 3 hónapon belül befizetni, szemben a hazai gyakorlattal. Ez egyaránt ÁFA és vám bevétel kiesést okoz a magyar államnak.
- **Iparúzési adó:** Elsősorban az induló kisvállalkozásokat, de válságos időszakban átmenetileg veszteséges helyzetbe kerülő nagyobbakat is terheli ez az árbevétel alapján megállapított adó fajta. Pontosan olyan esetekben, amikor inkább segíteni kell a vállalkozásokat. Sok ígéret hangzott már a vállalkozások felé ennek az adónemnek a felszámolására, amit az ágazatunk is kívánatosnak tart egy vállalkozás barát, a termelő munkát ösztönző üzleti környezet kialakítása érdekében.
- **Tőkejövedelmek adója:** Amennyiben komoly az a szándék, hogy a munkavégzés becsületét vissza kívánják állítani – amit maximális mértékben támogatunk – akkor nem élvezhetnek a tőke jövedelmek adózási szempontból kedvezőbb elbírálást. A legrosszabb esetben is semlegesnek kellene lennie az adórendszernek a jövedelem fajtájával szemben. Csak a reálkamat a tényleges jövedelem és csak azt a részt szabad megadóztatni, de azt igen.
- **Cégtelefon adó és járulék:** Járulékok természetes személyhez kötődnek és valamilyen későbbi szolgáltatás megvásárlását szolgálják, azaz vannak kedvezményezettei. A cégtelefon utáni nyugdíjjárulék után ki a kedvezményezett? Ez az adónem azt a hamis látszatot kelti, mintha minden jövedelmet pontosan lehetne mérni és adóztatni, miközben hatalmas vagyonok és ingatlanok vannak adózatlan jövedelmekből. A cégtelefon adó nyilvántartása többbe kerül, mint a hozadéka. Javasoljuk felülvizsgálni és eltörölni.
- **EVA:** Ez az adónem a termelő vállalkozásokkal szemben méltánytalan előnyhöz juttatta a nem termelő vállalkozásokat. Az utóbbi időben bekövetkezett szigorítások következtében már csökkent ez az előny, de az adózás és a bürokrácia tervezett egyszerűsítésével összhangban ezt az adónemet el kell törölni és a diszkriminációt megszüntetni.

4.4.5 Az uniós források hasznos, gyors és egyszerű felhasználása (116.o)

A textil és ruhaipari KKV-k is nehezen jutottak EU pályázati forrásokhoz a pályázatok bonyolultsága miatt. Az ágazat cégei számára, – elsősorban a bér munkát végző ruhaipari cégek számára elérhetetlen a pályázatok feltételeként szereplő 4 millió Ft/fő árbevétel kritérium. Többször javasoltuk már, hogy az árbevétel helyett az anyagmentes árbevétel legyen a kritérium.

A pályázati rendszer, főleg az európai támogatásúak minden törekvés ellenére **bonyolultak,**

átláthatatlanok, több száz oldalas útmutatóval és rendkívül összetett **monitoring rendszerrel** rendelkeznek, amely kedvez a pályázati vállalkozásoknak, de nem kedvez a pályázó számára, a folyamatot pedig megdrágítja.

A pályázatok elbírálásánál javasoljuk az eddiginél lényegesen nagyobb súllyal figyelembe venni a foglalkoztatási szempontokat és ennek elbírálásánál vegyék figyelembe a ténylegesen befizetett járulékokat.

4.4.6 Tisztességes viszonyok kialakítása a kereskedelemben (118. o.)

A textil- és ruházati termékek beszállítói is gyakran találják szembe magukat a multik erőfölényével, amellyel szemben a KKV-k esélytelenek. Elfogadhatatlan, hogy kisvállalkozások finanszírozzák hónapokon keresztül a multinacionális cégeket, akik az értékesítés után befolyt pénzt pénzalapokban szaporítják, mielőtt kifizetik beszállítóikat. Egyre több helyen kényszerítik a kis beszállítókat bizományosi értékesítésre a kereskedők. Helyesen mutat rá a vitaanyag, hogy az erőfölénnyel történő visszaélés lehetősége valójában a versennyel szemben hat.

Javasoljuk a Versenyhivatal verseny értelmezési gyakorlatát megvizsgálni. A hivatal szerint, ugyanis

ez a fajta tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat nem kifogásolható verseny felügyeleti szempontból. A hivatal szerint a verseny elegendő garanciája, ha egynél több szereplő van a piacon. A közgazdaságtani verseny modell szerint – ekkor alakulnak ki a piaci szabályozást biztosító keresleti és kínálati viszonyok – nagyon sok szereplő van, és egyikük sincs olyan helyzetben, hogy önmagában képes döntő piaci befolyást szerezni.

Nemcsak az élelmiszerre igaz az, hogy tisztességtelen eszközökkel szorítják ki a hazai termékeket a kiskereskedelemben. A haza beszállítók védelmét vagy esélyegyenlőségét biztosító szabályozásra van szükség.

4.4.7 Fogyasztóvédelem (119.o.)

A fogyasztók védelme szempontjából nagyon fontos a hatékonyabb fogyasztóvédelem. Ugyanakkor a vállalkozásokat feleslegesen és értelmetlenül

terhelő ellenőrzéseket a szakmai szervezetekkel egyetértésben el kell törölni. (lásd a [hatósági ellenőrzéseknél](#))

4.4.8 Segítség a szövetkezéshez és a hálózatépítéshez (120. o.)

Az ágazatra alapvetően a KKV-k magas számaránya a jellemző. Ezek egymástól elkülönülten működnek, így gyenge az érdekérvényesítési képességük az érdekeik megvédése, a beszállítókkal és a vevőkkel szembeni pozícióik kialakítása (pl. hipermarketek) érdekében. A jelenlegi szétaprózottság annak a hibás gazdaságfelfogásnak a következménye, amely szándékosan verte szét a nagyobb üzemeket a könnyebb irányíthatóságra és az átláthatóságra hivatkozva.

Az ágazat vállalkozásai részére is fontos kitorési lehetőség az integrált termelési rendszerekbe történő szerveződés, amely lehetővé teszi közös kapacitások üzemeltetését vagy a kapacitások jobb kihasználását azok megosztása révén.

A modern számítógépes irányítási rendszerek, a korszerű hírközlés és a fejlett logisztika révén adott a technikai lehetősége ilyen virtuális vállalatok

kialakulásának, amelyben független profit centerek vesznek részt a termelésben.

Az ágazatunkban működő KKV-k részére fontos kitorési pont saját értékesítési hálóztuk kiépítése, amin keresztül el tudnák juttatni termékeiket a fogyasztóhoz és segítenének ellenpólust képezni a külföldi kézben lévő – és főleg import árut értékesítő – kereskedelmi láncokkal szemben. Az ilyen vertikális integrálódást is fel kell karolnia a terv ide vonatkozó javaslatának.

Az ágazat vállalkozásaiban megvan a hajlandóság az együttműködésre, de az integráló erő hiányzik.

Ágazatunk versenyképességét is növelné az üzleti alapon szerveződő, de az indulásnál állami támogatásban részesülő hálózatok, klaszterek létrehozása. Állami szerepvállalás segítségével ez a nagyon kedvező folyamat beindítható.

4.4.9 Naprakész információk

A KKV-k piaci információkkal történő ellátásában az állami kezdeményezés nagyon üdvözlendő. Jó ötlet a „kisvállalkozói termékminősítő rendszer” is.

Megjegyezzük, hogy az anyagban is felsorolt piaci, technológiai információkat a szakmai szervezetek tudják megadni a kisvállalkozóknak, mivel ez szakmai területenként specifikus. Ahhoz, hogy ezt a

szakmai szervezetek díjmentesen tudják gyűjteni és közvetíteni a kisvállalkozók felé, ahhoz ezt a tevékenységet is támogatásban kellene részesíteni.

Ezt alátámasztja az is, hogy az anyag is számol a szakmai érdekvédelmi szervezetekkel való együttműködésre a KKV-k innovációs képességének megerősítésében

4.4.10 Érdemi szerep a gazdasági kamarának (122. o.)

A kötelező kamarai tagság rossz emlékeket ébreszt azokban a vállalkozásokban, akik már megérték azt az időszakot.

Ugyanakkor kétségtelen, hogy valamilyen működő nyilvántartást kell vezetni a hazai vállalkozásokról, mivel jelenleg nagy részük „illegalitásban” van. A jól működő kamara valóban lehet hatékony gazdaság

szervező erő, de monopol helyzetben bürokratikus vízfejje is válhat.

A kérdésről érdemi vitát kell folytatni a vállalkozókkal és minden érintettel.

4.4.11 Közbeszerzési fordulat végrehajtása

Az ágazat vállalkozásai is részt vesznek közbeszerzési pályázatokon és örömmel fogadják a hazai beszállítók aránya növelésének és a pályázati rendszer szabályozásának szándékát. Konkrét észrevételeinket és javaslatainkat az alábbiakban adjuk meg:

- Az ágazati tapasztalataink is alátámasztják, hogy a hazai közbeszerzések nyertesei 80 %-ban külföldi cégek. További torzulást mutat, hogy az így beszerzett javak mintegy 90 %-a a Magyar Köztársaság határain kívül készül. Ez azt jelenti, hogy az adófizetői vagy IMF hitelforrásból származó közbeszerzési célú állami kifizetések közel 70 %-a határainkon kívül landol. A közbeszerzési rendszert úgy kell módosítani, hogy ezek a kedvezőtlen arányok megváltozzanak.
- Az év elejétől tervezték az elektronikus pályáztatást ez a mai napig nincs bevezetve, amely egyszerűsítene a pályázati folyamatokat. Részben az elektronikus pályáztatás hiánya miatt pályázati dokumentációk itthon több százezer forintba kerülnek és vissza nem térítendő. Európában a pályázati dokumentációkhoz részben ingyenesen lehet hozzájutni.
- A külföldi pályázatok csak szerződéskötéskor köteleznek **független laboratóriumi vizsgálatra**, pályázat beadásakor még nem. Ezek a költségek szintén több százezresek.
- Szükségszerű mind a szakszerű kiírásoknál mind a termékek bevizsgálásánál független szervezet igénybevétele a kiírók részéről, ezzel csökkenthető lenne a kiírók költsége, mert nem kellene mindenkinek laboratórium és apparátus, és még fontosabb, hogy tisztulna a verseny.
- A piaci esélyek biztosítása érdekében a kormányzat az állami szervek vásárlásainak szabályozásával a piac egy jelentős részét közvetlenül befolyásolhatja. Ez főleg a **közbeszerzések** szabályozását jelenti, de szükséges felülvizsgálni és szabályozni az egyéb állami és önkormányzati vásárlásokat is a hazai termékek preferálása érdekében. Tisztában vagyunk azzal, hogy a szabályozásnak EU-konformnak kell lennie, és a közvetlen preferálás korlátozott. Úgy gondoljuk, hogy az ún. zöld közbeszerzés keretében a fenntarthatósági szempontokat ki lehetne terjeszteni szociális fenntarthatóságra, azaz a munkahelyek megtartására. Az árak és a költségek elbírálásánál pedig a hazai termékek javára számszerűsítené lehetne azt az adó és járulékbevételt, ami az államot megilletné a hazai gyártás esetén.
- A közbeszerzési eljárásban szerződéskötéshez vagy a pénzügyi teljesítéséhez igazolnunk kell, hogy nincs adó- és köztartozásunk. Előfordul, hogy a központi pénzből gazdálkodó szervezetnek van felénk nem megkifogásolt, lejárt határidejű tartozása. Indokolt lenne ennek mértékéig jóváírtnak tekinteni az esetleges adótartozásokat, hogy a pályázók ilyen okok miatt ne kerüljenek kizárásra a közbeszerzés piacáról.
- Még mindig súlyos összegeket kell fizetni és a bürokráciát is növeli a **sok közjegyző által hitelesített dokumentum**, ezek költsége a vállalkozókat sújtja.
- Külföldi szakanyagoknál sok esetben kizárólag az Országos Fordító Irodát fogadják el, ami nagyon drága. Ráadásul sok esetben az általuk készített fordítás megkifogásolható, mert nem szakfordítók végzik a fordítást. Gyakorlatban az általunk készített fordításra teszik rá a hivatalos pecsétet. A HM-nél már elfogadott és jó gyakorlat a „felelős fordítás”,

TEXTIL- ÉS TEXTILRUHÁZATI IPAR

vállal a fordítás hitelességéért.

- Felesleges azonos termékre az évenkénti, esetleg évente többszöri pályáztatás, sok EU-s országban több évre vonatkozó beszállításra kötnék szerződést, sok esetben kötelező fejlesztési elvárással a termékre vonatkozóan, ami ösztönzi a vállalkozás innovációs tevékenységét.
- A közbeszerzéseknél javasoljuk rögzíteni a 30 napos fizetési határidőt, és az állam köteles legyen késedelmi kamatot fizetni késedelem esetén.
- A szabályozást úgy kell kialakítani, hogy a közbeszerzés ne válhassék egy zárt kört privilégiumává és kapjanak lehetőséget az új belépők is.

4.4.12 Fizetési fegyelem helyreállítása, fizetési határidők rövidítése (151. o.)

Ágazatunk vállalkozásai is érintettek ezekben a kérdésekben és sürgős megoldásokat szorgalmazzák. Sajnálatos módon számtalanszor előfordult, hogy maga az állam és az önkormányzatok nem tartják be a fizetési határidőket.

A KKV-k nagyon nehezen finanszírozzák az erőförlényből diktált hosszú fizetési határidőket. Ez nem csak a mezőgazdaságot érinti, ezért egységes törvényi szabályozást tartunk szükségesnek a maximális fizetési határidőkre. A normát megszegőkkel szemben pedig hathatós retorziókat.

A beszállítókat, alvállalkozók csalárd módon ki nem fizető cégek ellen pedig javasoljuk, hogy:

- az ilyen praktikákat folytató cégek ügyvezetői személyükben is legyenek felelősségre vonhatók
- ne alapíthassanak új céget a kötelezettségek elől elmenekülve.
- A pályázatokon, közbeszerzési eljárásokban részvevő cégek adatai legyenek nyilvánosak, lehetőleg (az interneten lehetőleg egy helyről elérhető)
- és a ki nem fizetett alvállalkozók támadhassák meg a visszaélő cégeket. Megalapozottság esetén kizárva őket a pályázatból.

4.5 Tudomány – Innováció – Növekedés (140. o.)

A fejezet fontosságával és tartalmával egyetértünk, és ágazatunk is a hozzáadott érték növelésével és a tudás intenzív technológiák alkalmazásával kívánja versenyképességét növelni. Ennek szellemében került kidolgozásra az ágazati kutatás-fejlesztési prioritásaink is (www.tmte.hu)

A fejezetben kiemelt prioritásokkal kapcsolatban kiemeljük ágazatunk kapcsolódását a korábban még nem említett járműiparhoz is. A járművekben folyamatosan emelkedik a textilalapú alkatrészek aránya, ma egy személygépkocsiban ezt a mennyiséget legalább 20 kg-ra teszik. Ez a mennyiség lényegesen nőni fog, ha a gépkocsikban is textilerősítésű kompozit fogja kiváltani a fémekeket.

Ágazatunk ma is része az autóiipari beszállító háttér-iparnak, két nagyüzem is foglalkozik kordszövet gyártással, több cégnél történik autó ülészuhat gyártás, továbbá készülnek nemszött textíliák, és más textil jellegű elemek autóiipari célra. A hazai autóiipar bővülésével ezek a gyártások is bővíthetnek új munkahelyeket teremtve.

Ez a fejezet tartalmazza a kreatív iparágakat, amelyek között a divatot is említik helyesen, de hiányoljuk, hogy az ezt megvalósító ipar nem került említésre sem.

Fontos megállapítás, hogy az informatikai fejlesztések mind az informatika, mind pedig a felhasználó iparág innovációját támogatja, ezért ezek hatása megduplázódik. A textil- és ruhaipar versenyképessége szempontjából jelentős az infokommunikációs eszközök egyre nagyobb arányú felhasználása és ilyen irányú fejlesztések nagyon aktuálisak az ágazatban (például intelligens textil és

ruházati termékek (folyamatos életfunkció monitorozás); forma memóriás sportruházatok; szórakoztató elektronikával kombinált termékek stb.).

Ezért csak üdvözölni tudjuk az informatika alkalmazásának támogatását a felhasználó iparágakban.

Az ágazat kis- és egyéni vállalkozásainak egy jelentékeny része a **kreatív iparághoz** (oldal 59): **(iparművészek, divattervezők, alapanyag- és formatervezők) sorolandó**, amely a design és a high-tech összekapcsolásával fontos kitörési pontot jelent az ágazat termékszerkezetének megújításában.

Amellett, hogy a divattervezők a ruhaipari termékek kitalálói, munkájukkal kapcsolódnak más kreatív ágazatokhoz (pl. divatipar, filmipar, díszlet és jelmezgyártás, stb.) A textil- és ruhaipar ezért **kreatív iparág**, amely a művészet és a technika sajátos ötvözete. Ezt a szerepét Nyugat-Európában már felismerték és ennek megfelelően fejlesztették is.

Sok magyar tervező itthon és külföldön is jelentős sikereket ért el a jó színvonalú iparművészeti képzésnek köszönhetően, az ágazati stratégia megvalósításához kapcsolódva ezért projektjavaslaton dolgozunk a tehetséges fiatal tervezők összefogása és szellemi kapacitásának hasznosítása érdekében. A fentiekkel összefüggésben ágazatunknak az esztétikai nevelésben, az öltözködési kultúra magas színvonalra emelésében, a szép környezet kialakításában fontos szerepe van.

4.6 Foglalkoztatás (154.o)

4.6.1 Hagyományos magas munkaigényű ágazatok

A textil- és ruhaipar nagy hagyományokkal rendelkező kreatív iparág, amelynek feltétlenül helyet kell kapnia a Széchenyi Tervben a hagyományos magas munkaigényű ágazatok között is.

Az iparág a rendkívül mostoha működési körülmények között is fontos szerepet töltött be foglalkoztatási szempontból az olyan leszakadó régiókban, ahol a bezárt bányák miatt munka nélkül maradtak a családokban férfiak és az asszonyok munkája volt a túlélésük záloga.

A foglalkoztatás 80%-ban a nők foglalkoztatását jelenti, és lehetőség van az alacsonyabb képzettségűek munkába állítására is. *Az észak- és dél alföldi térségek, észak-magyarországi térségek esetében a nők foglalkoztatásának egyedüli lehetőségét biztosítja a ruhaipar.*

Ágazataink a megváltozott munkaképességű munkaerőt is – a többi ágazathoz képest – magasabb arányban képesek foglalkoztatni.

A megfelelően képzett, és a termelés során tapasztalatokat szerettek részére a vállalkozóvá válás útját is megnyithatja az ágazat szerepének megfelelő kezelése. Távmunkával a korábbi

bedolgozó rendszer átalakításával a modern információs technológiák és logisztika segítségével a hátrányos helyzetű régiókban is munkát lehetne biztosítani.

Az ágazat munkahelyteremtő képességét az anyagban több helyen hangsúlyoztuk. Itt csak röviden hivatkozunk azokra a legfőbb tényezőkre, amelyek általunk javasolt megváltoztatása hatékonyan elősegítené új munkahelyek létrehozását:

- [a hazai termelés elismerése](#)
- [a vállalkozások szociális feladatainak eltörlése](#)
- [kedvezőbb piaci környezet](#)
- [adó és járulék csökkentés](#)
- [közbeszerzési fordulat](#)
- [stabilitás és kiszámíthatóság](#)

A világban megfigyelhető trendek (folyamatosan dráguló távol-keleti textil termékek, a távol-keletiek szállítói pozícióba kerülése és az ott tapasztalható belső elégedetlenségek miatt várható ellátási kockázatok) is indokolják az iparág meglévő termelési kapacitásának magasabb szintű kihasználását.

4.6.2 A felsőoktatás és szakképzés célszerűsítése (169.o)

A foglalkoztatáshoz, az egészségipar és a zöldgazdaság innovációs elvárásaihoz kapcsolódva a textil- és ruhaipari ágazatban is elengedhetetlen a munkaerőpiaci igényekhez alkalmazkodó szakképzett munkaerő biztosítása az iskolarendszerű szakképzés átalakításával és a gyakorlati oktatás részarányának növelésével.

A vezető menedzserek innovációs készségének és tudásának fejlesztését a felnőttképzés és az

élethosszig tanulás ösztönzésével kell elősegíteni.

Az ágazat humánerőforrás fejlesztéséhez uniós források bevonásával létre lehet hozni a textil- és ruhaipar szempontjából releváns tudás- és technológiai műhelyeket, amelyek egymással online kapcsolatban biztosíthatják az ipar vállalkozásai számára a hatékony segítséget a folyamatos innovációs tevékenységhez

5 Összefoglalás

A textil- és ruhaipari ágazat, valamint a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület nagy megtiszteltetéssel tett eleget az Új Széchenyi Terv vitaanyag véleményezésre irányuló felkérésnek. Örömmel fogadtuk, hogy lehetőséget kaptunk egy ilyen nagyszabású gazdaságfejlesztési program kidolgozásában történő részvételre.

A program által felvázolt üzleti és piaci környezet, a munka becsülete és a foglalkoztatás kiemelt fontosságának felismerése azok a tényezők, melyek hiánya nagy mértékben kiváltója az ágazatunkban (is) kialakult rossz gazdasági helyzetnek. Bizakodóan várjuk a feltételek kedvező megváltozását, amihez aktívan hozzá is kívánunk járulni.

Javaslataink nagy részt az általunk kívánatos piaci és működési környezet kialakítására vonatkoznak. Többségük általános érvényű, nem csak az ágazatra korlátozott, és örömeinkre szolgálna, ha más iparágak és ágazatok számára is hasznosnak bizonyulnának. Ugyanakkor minden területnek, így a miénknek is megvannak a sajátos működési keretei, amikre a szakmaspecifikus javaslatainkkal kívántunk rávilágítani.

Reméljük, hogy megállapításaink és javaslataink összezsengenek a más területek által

Budapest, 2010. szeptember 15.

Dr. Pataki Pál

elnök sk.

Jelen anyagban szereplő véleményünkkel és javaslatainkkal a Könyv- és Kiadványügyi Párbeszéd Bizottság munkaadói oldala is egyetért és azokat támogatja.

Kapcsolattartó:

Lakatosné Győri Katalin, ügyvezető főtitkár

Telefon: 201-8782

elektronikus levél cím: lakati@tmte.hu

megfoglalmazottakkal, ezáltal is megerősítve azok megalapozottságát.

Az évszázados tradíciókkal rendelkező, a korszerű technikát mindig befogadó, innovatív iparágunk képes a megújulásra, a Széchenyi tervben való részvételre és kitűzött célok elérésére.

Erőfeszítéseink ellenére sem állíthatjuk, hogy az anyagunk teljes, minden területre kiterjedő. Reméljük, hogy a terv további részletes kimunkálásában lesz lehetőségünk részletesebb elemző, probléma feltáró munkára és az optimális megoldások megtalálására. Helyes megoldáshoz számos esetben szükség lesz a más területekkel történő együttműködésre, vitákra és érvek ütköztetésre, amire természetesen nyitottak vagyunk.

Az anyagunkra vonatkozó bárminemű kérdéssel kapcsolatban szívesen állunk rendelkezésre, mint ahogy a terv részletes kimunkálásában is felajánljuk együttműködésünket.

Ágazatunk komoly erőfeszítéseket tett, hogy véleményével, javaslataival segítse az Új Széchenyi Tervet, és részese lehessen a gazdaság helyreállításának, így feltétlen számítunk arra, hogy az anyaggal kapcsolatban részletes visszajelzést kapunk.